

Voor het eerst naar school

In april 1939 moest ik, 6 jaar geworden, voor het eerst naar school. Het schooljaar begon in die tijd nog op 1 april. Mijn vader zal me wel hebben aangemeld.

Voor het eerst naar school, was ook bijna voor het eerst naar Achterveld. Voor zover ik me herinner was ik één keer eerder in Achterveld geweest. We woonden op een boerderij aan de Klein Hofweg. Daar groeide ik op; mijn wereld was, achteraf gezien, klein. De boerderij, soms even naar de naaste burens voor een boodschap, verder kwam je niet. Ik woonde te ver van school om naar de bewaarschool te gaan; daar gingen kinderen uit en vlak bij het dorp wel naar toe.

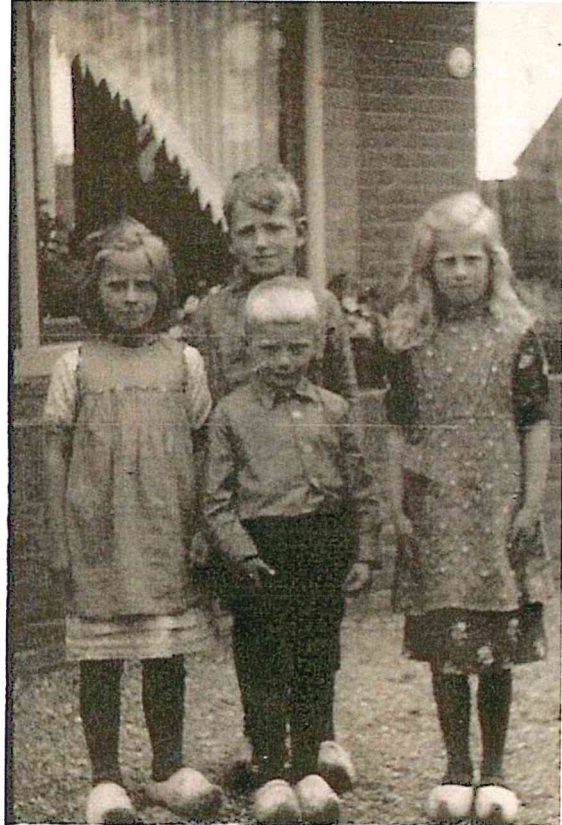
De eerste schooldag; ik liep mee met de kinderen van de burens naar Achterveld, naar de school. Een geheel nieuwe wereld. Met veel kinderen op de 'speulplaats'; leren om netjes in de 'rie' te gaan staan en dan rustig naar binnen. Jas aan de haak en je klompen in het klompenhokje. In de eerste klas. Een mevrouw voor de klas, die van alles vertelde; maar ik verstond er weinig van. Thuis werd dialect gesproken; iedereen die je hoorde sprak die taal. Er was geen radio waarop je Nederlands hoorde praten; Nederlands was helemaal nieuw voor je; dat moest je nog leren verstaan en spreken. Maar dat wende vlug. Je zat uren in de bank; stilzitten moest je ook echt leren.

De enige 'uitrusting' die we van huis meekregen was een sponzendoosje; het sponsje had je nodig om de lei schoon te poetsen, als je die volgeschreven had. We schreven dus toen nog met een griffel op een lei.

We kregen van school een doosje met losse letters

en een leesplank met allerlei afbeeldingen; onder de afbeeldingen woorden. Het rijtje ken ik nog: aap, roos, zeef, muur, voet, neus, lam, Gijs, riem, muis, ei, juk, jet, wip, does, hok, bok, kous. Dus geen 'aap, noot, mies' Je leerde de letters door onder de plaatjes de juiste losse letters uit het doosje te leggen; dus twee keer de a en dan de p; aap. Als je alle letters had uitgelegd, was de plank precies vol en het doosje leeg. Zo hoorde dat. Ik weet nog dat ik een keer een letter 'kwiet' (kwijt) was; nou dat was wat. Ik moest school blijven en onder de bank zoeken naar die ene letter. De juffrouw heel boos. Maar het lettertje werd niet gevonden. Uit een grote doos haalde ze een nieuwe en toen was de inhoud weer compleet. Ze had zoveel reserveletters dat ik me toen al afvroeg waarom ze zoveel drukte maakte over die ene letter die 'vort' (weg) was.

Een keer per week kregen de meisjes na de middag les in breien; dan moesten de jongens sommen maken op hun lei; als de voorkant vol was, volgde de achterkant. En ondertussen herhaalde de juf eindeloos: "insteken, omslaan, doorhalen, af laten glijden."

Joep in 1942 : klompen aan
en de meisjes een schulk voor

juffrouw Van Reijn

Dan verveelde ik me rot; wat een saaie middag!!

Meestal was 'school' wel leuk. Je leerde allerlei nieuwe dingen en er was veel afwisseling.

Je leerde zingen; een liedje dat begon met: 'Jan Koetsier zat boven op de wagen'. Jan ging met zijn wagen naar Amsterdam, maar verongelukte onderweg en kwam niet 'boven op', maar 'onder in' zijn wagen in Amsterdam aan.

In mei 1940 brak de oorlog uit; we zaten net in de tweede klas. Een hele week naar De Rijk in Noord Holland. Voor het eerst met de trein! En na een week weer terug, maar nog geen school. Die was vanwege beschietingen nogal vernield. Maar toen de 'ruutte' (ruiten) weer heel waren, begon gewoon weer de school.

Tijdens de oorlogsjaren werd de school gedeeltelijk en later, geloof ik, helemaal door de Duitsers in beslag genomen. Klassen kregen een andere plek; bij De Roskam, bij Buitenlust en in het voorjaar in de pootaardappelbewaarpplaats van de coöperatie. Vaak gingen we in die oorlogsdagen maar halve dagen naar school.

R. K. SCHOOL ACHTERVELD

Rapport voor *Jop. A. Burgsteden*
leerling der 1° klasse

Perioden.	Gedrag	Vlijt	Godsdienst	Lezen	Schrijven	Rekenen	Ned. taal	Geschied.	Aandr. Mandaat	Zang	Tekenen	Handteekening Onderwijzer	Handteekening Onders
Van Paschen tot de grootte vakantie	4	4	8	7	6	8				8	5	<i>E. J. Burgsteden</i>	<i>M. Burgsteden</i>
Van de grootte vakantie tot Kerstmis	4	4	8	7	6	8				5	6	<i>E. J. Burgsteden</i>	<i>M. Burgsteden</i>
Van Kerstmis tot Paschen	6	4	8	7	7	8				5	5	<i>E. J. Burgsteden</i>	<i>M. Burgsteden</i>

Verklaring der cijfers:

10. Uitmuntend	6. Voldoende	3. Zeer onvoldoende
9. Zeer goed	5. Twijfelachtig	2. Slecht
8. Goed	4. Onvoldoende	1. Zeer slecht
7. Ruim voldoende		

In die jaren past men ook het begin van het schooljaar aan; dat wordt nu september. Dat sluit beter aan bij de het voortgezet onderwijs. We 'deje' (deden) toen dus in drie maanden een heel jaar. Naarmate de oorlog langer duurde kwam er ook gebrek aan alles. Papier, potloden, leesboekjes, alles raakte op. We schreven nog met een kroontjespen en in iedere schoolbank zaten twee inktpotjes. Dat schrijven, daaraan besteedde men veel aandacht; je moest netjes schrijven. In een volgende klas leerden we zelfs 'dik en dun' schrijven. Daar kreeg je ook een apart rapportcijfer voor. Voor de school 's morgens begon, gingen we bijna allemaal naar de

kerk; om kwart over acht. Om kwart voor negen was 'de mis uit' en dan gingen we naar school. Tijdens de mis gingen alle kinderen 'te communie'; maar daarvoor moest je wel 'nuchter' blijven. Je mocht dus voor de mis niet eten. Dat deed je pas op school; we kregen gesmeerd brood mee voor na de kerk en voor tussen de middag. Dat brood werd verpakt in een 'broodbuul', een linnen zakje. Bovenaan zat een koord waarmee je de zak kon afsluiten. Het koord om je nek en zo naar school; alle kinderen liepen, de meesten op klompen, sommigen zelfs meer dan vier kilometer. Voor het eerst naar school moet een bijzondere ervaring zijn geweest, maar dat realiseerde ik me pas veel later.